

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

FRANKRIJK

NATIONAL
GEOGRAPHIC

Reisgids
FRANKRIJK

Rosemary Bailey
Fotografie: Gilles Mingasson

Inhoud

De reis indelen 8

Geschiedenis en cultuur 13

Hedendaags Frankrijk 14 Geschiedenis 20 Eten en drinken 32 Kunst 36

Parijs en Île-de-France 51

Île de la Cité 54 Wandeling over de eilanden 58 De linkeroever 60
Wandeling door Quartier Latin 62 De cafés van Parijs 70
De rechteroever 74 Langs parken en paleizen 78
Wandeling door de Marais 86 Île-de-France 95

Noord-Frankrijk 105

Nord-Pas-de-Calais en Picardie 108 Champagne 119
Elzas en Lotharingen 125 Rondrit langs de Elzasser wijnroute 128
Eten en drinken: rijk en royaal 134

Normandië en Bretagne 137

Normandië 140 Rondrit door het Seinedal: van Rouen tot de kust 142
Eten en drinken: oesters en schaal- en schelpdieren 146 Bretagne 154

Het Loiredal 165

Eten en drinken: bodemschatten 172 Rondrit langs de Indre 178

Midden-Frankrijk en de Alpen 189

Bourgondië en de Jura 192 Rondrit langs de Côte-d'Or 196
Eten en drinken: de smulpapen 206 Rhônedal en de Alpen 211
Centraal Massief 222 Rondrit langs de Gorges du Tarn 226

Zuidwest-Frankrijk 229

Aquitanië en de Atlantische kust 232 Eten en drinken: truffels en pens 234
Rondrit door de Haut-Médoc 240 Dordogne en Midi-Pyrénées 245
Rondrit door het Dordognedal 248 Pyreneeën 267

Zuid-Frankrijk 277

Côte d'Azur 280 Eten en drinken: zonnefruit 286 Provence 301
Languedoc-Roussillon 315 In het voetspoor van de katharen 320

Corsica 329

Reiswijzer 335

Hotels en restaurants 344 Winkelen 378 Activiteiten 383 Taalgids 387
Menukaart 388 Register 389 Fotoverantwoording 398

*Pagina 2-3: Annecy, een aantrekkelijk stadje in de Alpen, wordt weerspiegeld door de Thiou.
Links: de glazen piramides van architect I.M. Pei bij het Louvre zorgen voor een modern contrast.*

De reis indelen

Frankrijk is na Rusland en Oekraïne het grootste land van Europa en de favoriete reisbestemming van miljoenen toeristen. Alom is de Franse geschiedenis zichtbaar en overal kunt u genieten van kunst, cultuur, mode en wijnen op elk denkbaar niveau. Een mensenleven is te kort om Frankrijk ten volle te ervaren, maar zelfs een kort bezoek volstaat om de schoonheid van dit land te beleven.

REIZEN DOOR FRANKRIJK

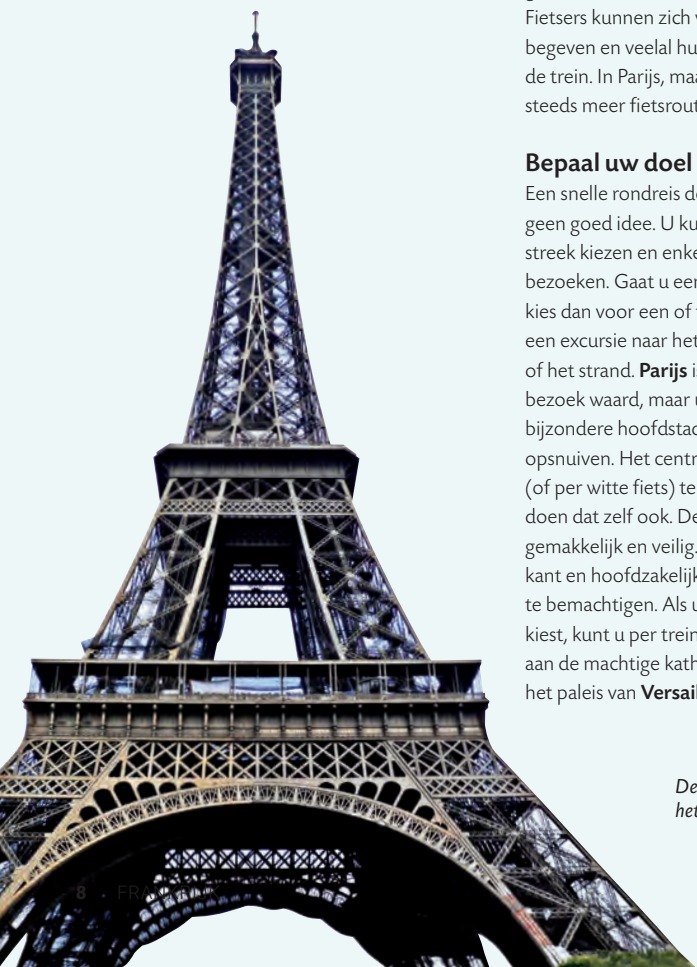
Reizen door Frankrijk is heel gemakkelijk. De voornaamste steden zijn door een spoorwegennet verbonden (*raileurope.com*). Met de TGV (Train à Grande Vitesse, hogesnelheidstrein) is de afstand tussen de grootste steden in twee of drie uur te overbruggen. Kleinere steden bereist u met de treinen van de SCNF (Société Nationale des Chemins

de fer Français), die weliswaar minder snel maar zeer frequent rijden en comfortabel zijn. De snelwegen zijn uitstekend maar een auto huren kan een kostbare zaak zijn. Wilt u echter het platteland ervaren, dan is een auto onontbeerlijk. Soms kunt u per bus reizen, maar in zeer landelijke gebieden stopt de bus maar een- of tweemaal per dag. Er zijn ook wat korte treinverbindingen, vooral in berggebieden, die een magnifiek uitzicht bieden. Fietzers kunnen zich veilig op de wegen begeven en veelal hun fiets meenemen op de trein. In Parijs, maar ook elders, worden steeds meer fietsroutes uitgestippeld.

Bepaal uw doel

Een snelle rondreis door Frankrijk maken is geen goed idee. U kunt het best een bepaalde streek kiezen en enkele specifieke plaatsen bezoeken. Gaat u een weekje naar Frankrijk, kies dan voor een of twee steden en maak een excursie naar het omringende platteland of het strand. **Parijs** is zonder meer een bezoek waard, maar u kunt de sfeer van deze bijzondere hoofdstad ook in twee dagen opsnuiven. Het centrum is perfect te voet (of per witte fiets) te begaan: de Parijzenaars doen dat zelf ook. De metro en bussen zijn gemakkelijk en veilig. Taxi's zijn aan de dure kant en hoofdzakelijk bij een taxistandplaats te bemachtigen. Als u Parijs als uitvalsbasis kiest, kunt u per trein een bezoek brengen aan de machtige kathedraal van **Chartres**, het paleis van **Versailles** of de tuinen van

*De Eiffeltoren, sinds 1889
het symbool van Parijs.*

Giverny, die zijn vereeuwigd door de impressionistische schilder Claude Monet. Of trek er wat verder op uit: op 160 km van Parijs ligt **Reims**, bekend om de gebrandschilderde glazen van zijn kathedraal en om zijn champagne. Vanuit Parijs is het 235 km naar **Normandië**, met het tapijt van Bayeux en de stranden van D-day. **Mont-St.-Michel** met zijn grandioze abdij ligt op 283 km ten westen van Parijs. Een ander mogelijk reisdoel is het **Loiredal**. U reist hiervoor per trein of auto naar **Tours**, dat 202 km ten zuidwesten van Parijs ligt, om de mooiste chateaus te bewonderen: Chambord, Amboise en Chenonceau.

U kunt ook vanuit Parijs per TGV zuidwaarts naar **Avignon** (2.45 uur) gaan; van daaruit reist u zuidwaarts naar Nice (196 km) en **Marseille** (104 km). Of u bezoekt **Lyon** (2 uur zuidwaarts van Parijs), het gastronomische hart van Frankrijk. Vanuit Lyon kunt u een uitstapje naar de **Alpen** maken, krap 100 km oostwaarts.

ALS U MEER TIJD HEBT

Wilt u genieten van mooie kastelen, lekker eten en de levensstijl waar de Fransen met recht trots op zijn, maak dan een boottocht langs de **Loire**. Of boek een verblijf in een van de vele privéchateaus (zie p. 187). Minstens zo mooi is een bezoek aan **Bordeaux** met zijn onvergelijkelijke wijnen, toprestaurants,

NIET MISSEN:

- Het uitzicht over Parijs vanaf het topje van de Eiffeltoren **69**
- Het glas in lood in de kathedraal van Chartres **100-101**
- De stranden van D-day langs de Normandische kust **148-149**
- De grandioos gelegen abdij van Mont St.-Michel **150-151**
- De kastelen Chambord en Chenonceau **170-171, 176-177**
- De restaurants in Lyon **212-214**
- Het oude kunstenaarsstadje St.-Paul-de-Vence **290-291**
- De lavendelvelden van de Provence **301**

fraaie klassieke architectuur en voortreffelijke musea. Wijnliefhebbers kunnen ook denken aan **Bourgogne** en een bezoek aan de elegante steden **Dijon** en **Beaune** plus een tochtje naar de **Côte d'Or** om de legendarische pinot noirs en chardonnays te proeven. Voor een kennismaking met het echte France profonde, het diepe Frankrijk, trekt u naar het zuidwesten. Begin in **Toulouse** (5 uur per trein vanuit Parijs), een levendige stad met bakstenen huizen en Romaanse kathedralen,

TOERISTENBUREAUS

De officiële website van het Franse bureau voor toeristen, *rendezvous.france.pro*, biedt een scala aan informatie in vele talen, waaronder het Nederlands, over reizen in Frankrijk. Deze informatie gaat vergezeld van prachtige foto's en uitgebreide beschrijvingen van alle gebieden en steden. U vindt hier tevens praktische informatie over reizen per auto, trein of bus, over winkelen, eten, uitgaan, speciale activiteiten, sportmogelijkheden en zelfs het weer.

Speciaal voor Parijs vindt u informatie op *paris.fr*. Informatie over treinen, vertrek-tijden, boekingen en toeristische tips vindt u op *raileurope.com*. Omdat Frankrijk een populaire vakantiebestemming is, zijn er talloze websites. Goede Engelse sites zijn: *anglophone-direct.com*, *france.angloinfo.com*, *frenchentree.com*, *informationfrance.com*, *francethisway.com*. Goede Nederlandstalige sites zijn o.a. *nl.france.fr*, *frankrijkpuur.nl*, *frankrijkbinnendoor.nl*, *frankrijk.nl* en *bonjourfrankrijk.nl*.

Geschiedenis

De typisch Franse stijl vindt zijn oorsprong in de buitengewoon rijke geschiedenis van dit land vol tegenstellingen. Het hedendaagse Frankrijk is een schoolvoorbeeld van gecentraliseerd beleid en degelijk bestuur. Door de eeuwen heen is Frankrijk echter ook een bolwerk van verzet tegen bureaucratie en van regionale verdeeldheid, decentralisatie en individualisme geweest.

Het lijkt soms of Frankrijk altijd een land is geweest waarvan de cultuur sterk verbonden was met en gericht op de landelijke samenleving. Net als andere grote landen, zoals de Verenigde Staten, is Frankrijk echter een smeltkroes van verschillende volken die in de loop der eeuwen hun sporen hebben nagelaten. Rond het begin van de jaartelling waren

dat Kelten en Romeinen, in de Middeleeuwen waren dat Duitsers en Scandinaviërs, in de 20e eeuw Afrikanen en Aziaten en tussen de bedrijven door de Engelsen, Spanjaarden, Portugezen, joden en andere groeperingen, die stuk voor stuk hun invloed hebben doen gelden op de Franse samenleving.

Hoewel Frankrijk bij uitstek een continentale staat lijkt, die nauw verbonden is met het Europese vasteland, is het land ook altijd een zeemacht geweest. Als zeevarende en handeldrijvende natie werd Frankrijk in de 16e eeuw een van de grote spelers op de wereldmarkt, met belangen in Noord-Amerika, Afrika, Zuidoost-Azië en de gebieden in de Stille Oceaan.

PREHISTORIE

De rol van Frankrijk in de ontwikkeling van de westerse beschaving is door de geschiedenis heen van groot belang geweest. De prehistorische grotschilderingen in Dordogne en de Pyreneeën, die zo'n 20.000 jaar oud zijn,

behoren tot de hoogtepunten van de Europese kunst.

De rol van Frankrijk in de ontwikkeling van de westerse beschaving en haar cultuur is door de geschiedenis heen van groot belang geweest.

DE ROMEINEN

Door de inval van de Romeinen ontstond tussen de concurrerende en oorlogszuchtige Gallische (Keltische) stammen, die in de ijzertijd een machtige cultuur hadden ontwikkeld, een sterk gemeenschapsgevoel. Al in 125-121 v.Chr. hadden de Romeinen hun gezag gevestigd in het mediterrane zuiden van Gallië. Het was echter pas Julius Caesar die de krijgsvanzuchtige Galliërs op de knieën dwong. Hun laatste aanvoerder, Vercingétorix werd in 52 v.Chr. verslagen bij Alésia in Bourgondië; hij verwierf daarmee echter wel eeuwige roem (en vormde de inspiratiebron voor de populaire stripheld Asterix). Niettemin bracht de *pax romana* uiteindelijk rijkdom en voorspoed in Gallië.

DE FRANKEN

Na de ondergang van het West-Romeinse Rijk in de 4e en 5e eeuw maakte Romeins Gallië plaats voor het Frankische Rijk. De Franken, een van de Germaanse stammen langs de rand van het Romeinse Rijk, waren 'barbaren' in de ogen van de Romeinen. Naarmate de macht van Rome afbrokkelde, begaven de Franken zich in het nieuwe machtsvacuüm. Een van de Frankische groepingen, de Merovingers, drong geleidelijk het noorden van het huidige Frankrijk binnen en breidde haar macht uit naar het zuiden.

De prehistorische mens gebruikte de welvingen van de rotswand voor meer reliëf.

Karel de Grote, in 1512 geschilderd door Albrecht Dürer.

De Merovinger vorst, Clovis, koos Parijs als hoofdstad en nam in het jaar 496 het christelijke geloof aan, waardoor hij meer macht kreeg in het christelijke zuiden.

KAREL DE GROTE

In de 8e eeuw bouwde de Frankische koning Karel de Grote, stichter van de Karolingische dynastie, een machtsblok op in een gebied dat een groot deel van het huidige Frankrijk en Duitsland beslaat. In het jaar 800 werd hij door de paus tot keizer gekroond, als opvolger van de Romeinse caesars. Versnipperd door het leenstelsel en belaagd door

invallende Saracenen vanuit Noord-Amerika, Magyaren in Midden-Europa en Vikingen uit Scandinavië hield het Karolingische Rijk niet lang stand. Bij het Verdrag van Verdun in 843 werd het rijk in drieën gedeeld: het Oost-Frankische rijk in het huidige Duitsland, een West-Frankisch Rijk dat de historische kern van het huidige Frankrijk beslaat, en een middenrijk, Lotharingen.

In 987 kwam West-Francia (of eenvoudigweg Francia) onder het gezag van Hugo Capet, stichter van de dynastie der Capetingen; telgen van dit geslacht hebben tot in de 19e eeuw over Frankrijk geheerst. Hugo Capet had aanvanke-

lijk weinig macht, behalve in zijn eigen gebied, het Île-de-France rond Parijs: een lapje grond dat in geen verhouding stond tot dat van de machtige leenheren van de rest van het land, die hun eigen legers hadden. Een van hen, hertog Willem van Normandië, werd koning van Engeland na een succesvolle invasie in 1066. De Engelse koningen bouwden een rijk op dat van de Schotse grens tot aan de Pyreneeën strekte. De Capetingen wisten echter door succesvol militair optreden, diplomatie, verstandige huwelijkspolitiek en bedrog geleidelijk de macht van hun machtige vazallen en van de Engelsen in te tomen.

DE KRUISTOCHTEN

Van de 11e tot de 13e eeuw namen de Franse koningen het voortouw bij de kruistochten, waarbij men poogde het Heilige land te bevrijden van de ongelovigen. De Franse koning Lodewijk IX (ook bekend als Lodewijk de Heilige) stierf zelfs tijdens een kruistocht. Met toestemming van de paus konden de Capetingen hun macht in de 13e eeuw verder uitbreiden naar het zuidwesten van Frankrijk dankzij een binnenlandse kruistocht tegen de ketterse Albigenzen: voor het eerst strekte de invloed van de Franse koningen zich uit tot het Middellandse-Zeegebied.

De toenemende politieke macht van de Capetingen leidde tot toenemende welstand in Frankrijk. Een groot deel van de nieuwverworven rijkdommen werd gebruikt om de bouw van kathedralen te bekostigen. De gotische bouwstijl die de Capetingen begünstigden werd alom in Europa nagevolgd. In de steden werden universiteiten gesticht en de universiteit van Parijs, met hoogleraren als Pierre Abélard en Thomas Aquino, had veel gezag.

DE HONDERDJARIGE OORLOG

Aan het begin van de 14e eeuw begon het tij te keren. De economie zakte in en vanaf 1348 waarde de Zwarte Dood rond: ongeveer een derde van de Franse bevolking bezweek hieraan en het zou in sommige gebieden honderden jaren duren voordat het bevolkingsaantal weer tot het oorspronkelijke niveau was aangegroeid. De pestepidemie berokkende onvoorstelbaar veel schade aan de economie. Door het gebrek aan arbeidskrachten werd de macht van de leenheren verminderd en konden de machthebbers minder zware eisen stellen aan hun lijfeigenen.

In deze zelfde moeilijke periode lieten de Engelsen hun aanspraken op Frans grondgebied gelden en brak de Honderdjarige Oorlog (1337-1453) uit. Om Sterker te staan sloten de Engelsen een bondgenootschap met Bourgondië, dat graag onafhankelijk van Frankrijk wilde worden.

De oorlogen verliepen meestal desastreus voor de Fransen. De Engelse overwinningen (met name de Slag van Azincourt in 1415) waren beschamend voor de Fransen. Aan het begin van de 15e eeuw stelde de macht van de Franse koning weinig meer voor en het leek erop dat het rijk ten einde was. Onder aanvoering van de charismatische Jeanne d'Arc sloeg Frankrijk terug. Hoewel Karel VII Jeanne d'Arc moest opofferen aan de Engels-Bourgondische alliantie, dreef hij de Engelsen terug over Het Kanaal. Hij en zijn opvolgers brachten ook Bourgondië weer terug in het gareel: dit gebied werd in 1477 weer deel van het Franse koninkrijk, in 1481 gevolgd door de Provence en in 1491 door Bretagne.

Hoewel Karel VII Jeanne d'Arc moest opofferen aan de Engels-Bourgondische alliantie, dreef hij de Engelsen terug over Het Kanaal.

DE RENAISSANCE

In 1494 viel Karel VIII Italië binnen en dat was het begin van de Italiaanse oorlogen die tot 1559 zouden voortduren. Hoewel ze zich op Italiaans grondgebied afspeelden, waren de vijandelijkheden vooral gericht tegen de Habsburgse vorsten die heersten over het Duitse keizerrijk en het koninkrijk Spanje. Hoewel de strijd uiteindelijk niets opleverde, werd deze periode gekenmerkt door cultureel, economisch en politiek herstel in Frankrijk. Italiaanse renaissancekunstenaars als Leonardo da Vinci en Benvenuto Cellini werkten voor de Franse koning Frans I; deze hield een grote staat en zijn hovelingen gaven opdracht tot belangrijke bouwprojecten. Zo verrezen schitterende kastelen in het Loiredal, waaronder Chambord, Chenonceau en Azay-le-Rideau, terwijl oudere kastelen als Blois werden uitgebreid.

Normandië en Bretagne

Normandië en Bretagne vormen samen de noordwestelijke hoek van Frankrijk. Achter de kust, die vanouds Franse en buitenlandse toeristen trekt, ligt een landelijk gebied. Normandië is bovenal beroemd om zijn zuivelproducten en appels terwijl Bretagne bekendstaat om zijn groenten; in beide gebieden wordt tegenwoordig echter ook vlees en graan geproduceerd.

Deze 13e-eeuwse muren beschermden het Bretonse Fougère.

Dankzij de lange kustlijn is de visserij hier een belangrijke bedrijfstak, evenals de mossel- en oesterkweek. De kust van Noord-Normandië en Noord-Bretagne grenst aan Het Kanaal (la Manche) en in het zuiden steekt de Bretonse kust uit in de Atlantische Oceaan.

Langs de hele kust liggen vissershavens en veerhavens, van waaruit veel schepen naar Groot-Brittannië varen. Het kustlandschap is zeer gevarieerd: tussen de ruige granieten kapen en krijtklippen strekken zich zandstranden uit.

Het klimaat is relatief mild dankzij de Golfstroom en warme westenwinden, die voor vochtige lucht en milde winters zorgen. Onder invloed van guardere noordoosten- en westenwinden kunnen de temperaturen echter flink dalen. Bovendien kan het, vooral langs de kust, opeens flink gaan stormen. De getijdenverschillen aan de Bretonse kust in de baai van Mont-St-Michel behoren tot de grootste ter wereld.

Zuid-Normandië en Bretagne beslaan het Armoricains Massief, een gebied bestaande uit oude granietbergen die zijn geërodeerd

tot glooiende heuvels. In het westen resulteert dit harde graniet in de grillige kustlijn van Bretagne. Naar het oosten toe gaat het graniet over in de kalksteen van het bekken van Parijs (waar de lichte, gemakkelijk te bewerken natuursteen uit Caen werd gedolven voor de bouw van vele kathedralen en kerken), en in de krijtrotten van de Noord-Normandische Kanaalkust.

De Seine, de voornaamste rivier in dit gebied, slingert zich vanuit Parijs door Normandië richting Le Havre; al duizenden jaren lang hebben vrachtschepen over deze verkeersader gevaren. De belangrijkste steden van Normandië zijn Rouen en Caen. Rennes is de hoofdstad van Bretagne. Brest is een grote marinehaven terwijl Nantes en Le Havre eerder commerciële havens zijn.

Hoewel Normandië en Bretagne naast elkaar liggen, hebben deze streken elk een volstrekt eigen geschiedenis en identiteit.

Normandië, gelegen aan de Seine en aan de route naar Parijs, is altijd een gemakkelijk doelwit voor invasietroepen geweest. In de 9e eeuw voeren de Noorse Vikingen de Seine op voor hun rooftochten; mettertijd vestigden ze zich hier en bebouwden het land dat nadien naar hen genoemd werd. Handelscontacten met Brittannië en de succesvolle invasie van dit land door Willem de Veroveraar (1066) leidde tot culturele uitwisseling, wat onder meer tot uiting komt in de vele kerken in romaanse stijl (in Engeland 'normandische stijl' genoemd) aan weerszijden van Het Kanaal.

De Britse Kelten bezetten in de 6e eeuw het Armoricaanse schiereiland dat nadien bekendstond als 'la Petite Bretagne' (Klein Brittannië), een benaming die uiteindelijk werd ingekort tot Bretagne. Ze stichtten hier een cultuur en spraken een taal die volstrekt afweek van de talen die in de rest van het

NIET MISSEN:

- De westfaçade van de kathedraal van Rouen **141**
- Een tochtje langs de Route des Abbayes **142-143**
- De details op de Tapisserie de Bayeux **144-145**
- Cider drinken in Pays d'Auge **147**
- Mont St.-Michel bezoeken **150-151**
- De ommuurde kerkhoven van Finistère **160**
- De menhirs van Carnac **162-163**

Frans gebied werden gesproken. Deze compleet eigen taal en cultuur zijn tot op de dag van vandaag behouden gebleven. ■

Normandië

Normandië heeft een mooi en afwisselend landschap. De ruige en indrukwekkende kustlijn van het schiereiland Cotentin in het westen wordt afgewisseld met de zandvlakten van het gebied Calvados, de elegantie van Deauville en Trouville-sur-Mer en de rotsen van de Côte d'Albâtre. In het landelijke binnenland vindt u veeteeltbedrijven, calvadosdistilleerderijen en kleine restaurants. Alom liggen mooie dorpen, boerderijen en landgoederen: een schitterend architecturaal erfgoed dat de Tweede Wereldoorlog heeft doorstaan.

De steile krijtrotsen van Normandië worden gestaag uitgeslepen door de zee.

Wie het vredige en schilderachtige landschap van Normandië overziet, zou bijna vergeten dat dit gebied een roerige geschiedenis kent. Deze geschiedenis heeft zijn sporen nagelaten, recentelijk in de domstad Rouen en al eeuwen eerder in de imposante ruïnes van machtige middeleeuwse abdijen langs de slingerende Seine.

De indrukwekkendste bezienswaardigheid is de Abbaye de Mont-St.-Michel, een pelgrimsoord dat al tien eeuwen op een gevaarlijk rotsig eiland boven zee uitsteekt. In Bayeux toont men vol trots het beroemde tapijt dat verslag doet van de invasie in Engeland onder leiding van Willem de Veroveraar in 1066. Niet ver van hier herinneren de

stranden aan de heroïek en de offers die de geallieerde troepen brachten tijdens de invasie in de Tweede Wereldoorlog.

Een lieflijker beeld van Normandië vinden we op de doeken van de impressionisten, die zich hier lieten inspireren door de zeegezichten en bewolkte luchten. In de strandtaferelen die Eugène Boudins schilderde bij Trouville en Raoul Dufy's vrolijke scheepjes op de golven bij Le Havre is de elegantie van Normandië perfect weergegeven. De absolute meester is natuurlijk Claude Monet (zie p. 103, Giverny), die hier het onvergelykelijke spel van lichtval, weerspiegeling en kleur wist te vangen in composities die u bij een bezoek aan Normandië zeker niet mag missen. ■

Rouen

Deze oude hoofdstad van het hertogdom Normandië, gesticht als Romeinse kolonie langs de Seine, is tegenwoordig een grote industrie- en havenstad. Het oude centrum ten noorden van de rivier is met zorg gerestaureerd na de ernstige schade die de stad tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft geleden. Al wandelend door Rouen ziet u talloze musea, mooie kerken en vakwerkhuisen.

Begin bij de **Cathédrale Notre-Dame**, waarvan de bouw is begonnen in de 12e eeuw. Monet schilderde de westfaçade met zijn puntbogen en verfijnde sculpturen in flamboyant-gotische stijl en tweekal ongelijke torens vele malen, telkens bij een andere lichtval. Boven de portalen staan rijen beelden, bekroond met sierlijke spitsbogen. Het koele interieur van de kathedraal pronkt met hoge zuilen, gebrandschilderd glas en verschillende graftomben, waaronder de tombe van Rollo, de eerste hertog van Normandië.

Het hart van het oude Rouen bereikt u te voet via de rue du Gros-Horloge met zijn mooie vakwerkhuisen. De route voert langs de middeleeuwse klok onder een 16e-eeuwse boog. Aan het eind ligt de **Place du Vieux-Marché**, waar Jeanne d'Arc in 1431 werd verbrand. Op de plaats van haar brandstapel

INSIDER TIP De hoge kathedraal van Rouen is rijk gedecoreerd. Neem een verrekijker mee om alle details te bewonderen.

— JANE SUNDERLAND
medewerker *National Geographic*

staat nu een moderne kerk tot haar nagedachtenis. Het **Musée Jeanne d'Arc** was in het bezit van een van de weinige portretten die van haar bekend zijn, een schets uit 1429, maar dit museum is inmiddels gesloten; er zijn plannen voor een nieuw museum. In 2015 werd het Historial Jeanne d'Arc geopend.

Rouen

 Kaart p. 139 E3

Toeristenbureau

 25 place de la Cathédrale

 02 32 08 32 40

rouentourisme.com

Historial Jeanne d'Arc

 7 rue Saint-Romain

 02 35 52 48 00

historial-jeannedarc.fr

Cathédrale Notre-Dame

 Place de la Cathédrale

Tijdens een interactieve reis duik je in het leven van Jeanne d'Arc.

Teruglopend in de richting van de kathedraal komt u langs het **Palais de Justice**, een opmerkelijk voorbeeld van de verfijnde en uitbundige 16e-eeuwse flamboyant-gotische stijl.

Ten westen van Place du Vieux-Marché ligt het **Hôtel-Dieu**, het oude hospitaal van Rouen, waar de schrijver Gustave Flaubert in 1821 is geboren. Het huisvest nu het **Musée Flaubert et Histoire de la Médecine** (tel. 02 35 15 59 95, *gesl. zo.-ma.*), dat gewijd is aan Flaubert en aan de medische geschiedenis. Flaubert bezocht regelmatig het **Musée d'Histoire naturelle** (*rue Beauvoisine*, tel. 02 35 71 41 50, *gesl. ma.*).

Meer noordelijk naast het parkje Square Verdrel ligt het **Musée des Beaux-Arts** (tel. 02 35 71 28 40, *mbarouen.fr*, *gesl. di.*) met een uitstekende kunstcollectie, met onder andere een exemplaar uit Monets kathedralenserie.

Achter de kathedraal liggen de mooi gerestaureerde **Église de St.-Ouen** en de **Église de St.-Maclou** in flamboyant-gotische stijl. ■

Bayeux

De historische stad Bayeux met zijn fraai gerestaureerde centrum en kathedraal is op zichzelf als een bezoek meer dan waard: maar het is natuurlijk het beroemde tapijt van Bayeux (in feite geen tapijt maar een borduurwerk) dat jaarlijks talloze bezoekers trekt.

De 13e-eeuwse gotische *Cathédrale Notre-Dame* in Bayeux werd eind 15e eeuw uitgebreid met een toren. Eveneens uit de 15e eeuw zijn de fresco's in de kathedraal.

Bayeux

 Kaart p. 139 D3

Toeristenbureau

 Pont St.-Jean

 02 31 51 28 28

**bayeux-bessin-
tourisme.com**

een unieke historische bron en tegelijk een uitzonderlijk kunstwerk. De kleuren (vooral het groen) zijn wat verschoten maar het werk verrast de toeschouwer nog steeds door zijn originaliteit, frisheid en formidabele techniek. Als een beeldverhaal vertelt het tapijt in 58

In 1066 viel de Normandische hertog Willem de Veroveraar Brittannië binnen; de invasie wordt verbeeld in de 70 m lange **Tapisserie de la reine Mathilde**,

taferelen de dramatische geschiedenis met spannende voorvallen en grappige details. Te zien is bijvoorbeeld de eerste ontmoeting tussen hertog Willem en koning Harold van Engeland, de inzegening van Willems vloot, de komeet van Halley die als een voorteken werd beschouwd, de fatale pijl die Harolds oog doorboort en de overwinning van de Normandiërs. De details van de middeleeuwse legers zijn duidelijk in beeld gebracht: we zien maliënkolders aan hangers, soldaten die hun schild als etensbord gebruiken en de hertog die gebraden kip en vleesspiesen krijgt voorgezet.

Deze middeleeuwse strip, die achter kogelvrij glas in het **Centre Guillaume-le-Conquéran** wordt bewaard, is waarschijnlijk gemaakt in opdracht van Willems halfbroer, bisschop Odo van Bayeux, voor het inwijden van de kathedraal in 1077. Odo speelt er in elk geval een belangrijke rol in. Het is onzeker wie het borduurwerk heeft uitgevoerd, maar vermoedelijk waren het Saksische wevers of Engelse nonnen. Trek zeker anderhalf uur uit om het tapijt zelf te bekijken en de zeer instructieve audiovisuele informatie die een

INSIDER TIPWANDEL langs het met parken omzoomde water door het centrum van Bayeux en bezichtig de oude watermolen.

—BARBARA NOE
redacteur *National Geographic*

goede inleiding vormt en het tapijt van een historische context voorziet.

Wandel daarna naar het middeleeuwse centrum van Bayeux. Deze stad werd in 1944 als eerste door de geallieerden bevrijd en leed daarom minder oorlogsschade dan andere steden.

In het centrum staat de **Cathédrale Notre-Dame** (*rue du Bienvenu, bayeux.fr*) met zijn gotische spitsen, 11e-eeuwse crypt en torens die nog resteren van de oorspronkelijke romaanse kerk van bisschop Odo. In de crypt en de kapellen zijn mooie 15e-eeuwse fresco's te zien. In de 12e-eeuwse kapittelzaal is een 15e-eeuws labyrint op de tegelvloer afgebeeld. Langs de kassestraten ten zuiden van de rue St.-Martin staan mooie vakwerkhuisen uit de 15e tot de 17e eeuw. Een boogbrug overspant de met groen omzoomde rivier de Aure.

Op zaterdag is er markt op het **Place St.-Patrice**, een grootse aangelegenheid die de sfeer van middeleeuws Bayeux weer even oproept. Hier vindt u groente en fruit uit de streek, bloemen, vlees en diverse regionale specialiteiten. Het traditionele kantwerk van Bayeux wordt nog steeds gemaakt en vormt een mooi souvenir.

Langs de zuidelijke rand van de stad ligt het **Musée Mémorial de la Bataille de Normandie** (zie p. 148) vlak naast een aangrijpende Britse oorlogsbegraafplaats. ■

La Tapisserie de Bayeux

✉ 13 bis rue de Nesmond
☎ 02 31 51 25 50
€ €€

bayeuxmuseum.com

NORMANDIE PASS

Als u van plan bent het tapijt van Bayeux te bekijken en ook de verschillende musea van D-day wilt bezoeken, schaf dan de Normandische Pass aan. Deze pas verleent korting op het bezoek aan tientallen boeiende Normandische musea en bezienswaardigheden.

Het werkt als volgt: u krijgt zo'n pasje als u bij uw eerste toegangskaartje 1 euro extra betaalt.

Reisgids FRANKRIJK

Wereldwijd nemen experts van National Geographic een kijkje achter de schermen en dringen door tot de kern van de cultuur, de geschiedenis en het volk van een land. Dankzij National Geographic Reisgidsen kan hun ervaring de jouwe worden.

DE REIS INDELEN, een beknopte kennismaking met Frankrijk, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, zoals een middeleeuws kasteel bouwen, zelf parfum maken, de Parijse vlooienmarkten bezoeken, en het leven op een chateau ervaren.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELINGEN EN AUTOTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes, waaronder het Quartier Latin in Parijs, de Elzasser wijnroute, de kastelen langs de Loire, Bourgognes Côte-d'Or en de Dordogne.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals naar de watervallen in de Jura, een treinreis door de Pyreneeën en dineren in een grotrestaurant.

NIET MISSEN bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN HANDIGE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overal het mooiste te zien.

NUR 512

9 789043 924184